

Drápatka vodní (*Xenopus laevis*)

Anglické jméno: African clawed frog

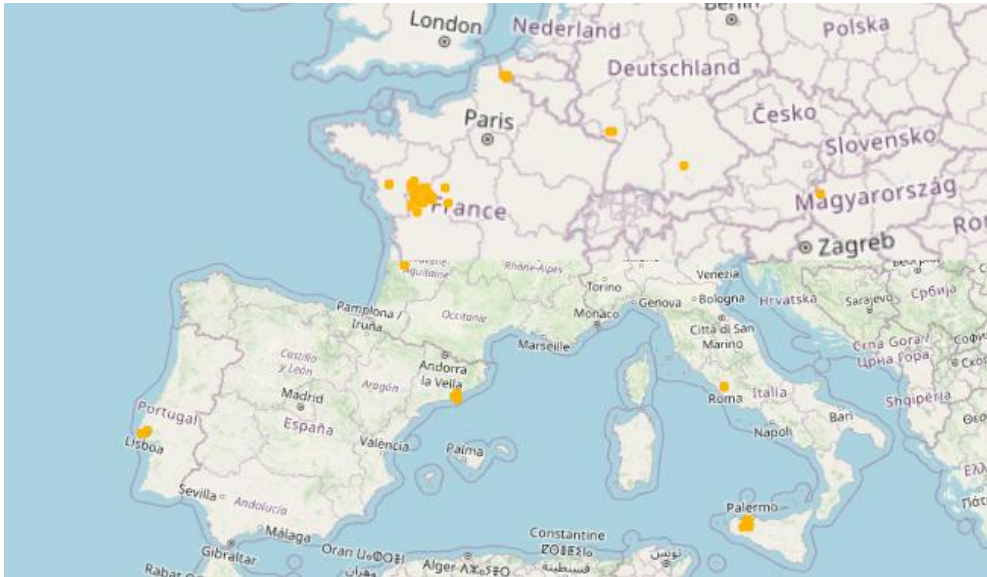
Čeleď: *Pipidae*

Obr 1: drápatka vodní. Foto: Brian Gratwicke, CABI

Původ: Jižní a střední Afrika, žije v bahnivých stojatých nebo pomalu tekoucích vodách.

Sekundární rozšíření: Na další kontinenty se začala drápatka rozšiřovat od 30. let 20. století s rozvojem mezinárodního obchodu. Biologické vlastnosti a vysoká adaptabilita vedly k úspěšnému rozšíření zejména do zemí se středomořským klimatem. Rozšířená je v Severní i Jižní Americe, v Evropě (výskyt ve Francii, Itálii a Portugalsku, ojedinělé záznamy i z Německa, Belgie, Španělska, Nizozemí a Švédska).

Obr 2: Rozšíření drápatky vodní v Evropě (<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/>)

Rozšíření v ČR: Nejsou žádné potvrzené výskyty ve volné přírodě.

Cesty zavlečení: Drápatky se často chovají v akváriích jako okrasné žáby. Jde i o důležitý modelový organismus v molekulární biologii. V místech rozšíření, ač jde o vodní žabu, dovede migrovat i po souši na další lokality. Nepříznivá suchá období dovede přežít zahrabaná ve vlhkém bahně.

Popis: Samice dorůstají délky 10–15 cm a váží kolem 200 gramů. Samci jsou zhruba o třetinu menší. Tělo je zploštělé, zadní nohy jsou posunuty za tělo. Kůže hladká, s bělavými trásnitými slizničními kanálky. Hřbet je žlutohnědý, šedý či olivově zelený s tmavými nepravidelně umístěnými tečkami. Břicho má bělavé s občasnými hnědými skvrnami. V chovech existují také albíni této žáby. Hlava je malá, oči jsou dorzálně umístěné, oční víčka slabě vyvinutá. Malé přední nohy mají 4 prsty bez plovací blány. Silné zadní nohy s 5 prsty jsou opatřeny plovací blánou. Na 3 vnitřních prstech zadních nohou jsou černé dráčky – odtud rodové jméno drápatka. Na bocích mají světlé útvary, připomínající stehy. Obsahují smyslový orgán, který registruje vibrace ve vodě a umožňuje drápatce vnímat i v kalné vodě.

Obr. 3 Albinotická forma drápatky vodní. Na 3 prstech zadních nohou viditelné dráčky.
Foto: B kimmel

Pohlavní dospělosti dosahují kolem jednoho roku života. Samci lákají samice skřeky, a to hlavně v noci. Samice klade až 2000 vajíček, pulci se líhnou většinou již druhým dnem a po dvou měsících jsou již zcela přeměněni v žáby. Velikost pulců bývá do 2 cm. Drápatky obývají různé stojaté či mírně tekoucí vody, od velkých vodních ploch až po malé tůně, včetně umělých nádrží. Vyhýbají se velkým řekám a vodním plochám s přítomností dravých ryb. Nejvíce jim vyhovují eutrofní vody. Obvykle žijí u dna, na povrch plavou jen na chvíli, aby se nadechly. Živí se všemi druhy bezobratlých a drobných obratlovců, včetně ryb a obojživelníků, dokonce někdy mají sklony ke kanibalismu vůči pulcům svého druhu. Dovede ulovit kořist téměř tak velkou, jako je ona sama. V přírodě se dožívají až 16 let.

Obr 4: Na bocích světlé smyslové útvary, připomínající stehy. Foto: Holger Krisp. CABI

Možnosti záměny: Díky zploštělému tělu, hlavě s malými očima umístěnými nahoře lze drápatky snadno odlišit od našich druhů žab. Drápatka vodní může být nejnáze zaměnitelná s ostatními druhy rodu z čeledi drápatka. Ve výzkumu je často využívána drápatka tropická (*Xenopus tropicalis*), která ale dosahuje zhruba poloviční velikosti.

Obr 5: Rozdíl ve velikosti drápatky vodní (vpravo) a drápatky tropické. Foto: Shuji Takahashi

Riziko: Ohrožuje místní populace drobnějších živočichů, jde o žravého nevybíravého predátora. Je též velmi odolná vůči kolísání teplot, pH prostředí či salinitě prostředí. Jsou velice dobří konkurenti a mají značnou rozmnožovací schopnost. V místě výskytu mohou způsobovat zakalení vodních ploch. Pro své predátory mohou být jedovaté. Jsou to též přenašeči chytridiomykózy (původce nákazy je chytridiomyceta *Batrachochytrium dendrobatidis*), velmi nebezpečného onemocnění obojživelníků. Od konce 80. let 20. století se onemocnění rozšířilo po celém světě a stalo se v některých částech světa (tropy, subtropy) příčinou úbytku obojživelníků. U drápatky je nebezpečí v tom, že je vůči onemocnění relativně imunní, což z ní činí potenciálního nebezpečného přenašeče.

Likvidace: Zamezit cesty šíření a udržovat pravidelný monitoring. V místech výskytu je možné nasadit dravé ryby coby predátory. V našich podmínkách je pravděpodobná predace i ze strany vydry, norka, či volavek. Vlastní eradikační akce jsou účinné pouze na malých územích a v rané fázi invaze. Šance na úspěch jsou silně ovlivněny typem vodní plochy. Doporučována je kombinace metod (pasti, vrše, sítě, ruční sběr, elektrolov). Rybníky lze vypustit, vysbírat jedince a obnažené dno nechat přes zimu vymrznout. Bližší popis odchytových metod v Touré et al. (2003).

Zdroje:

Arnold N., Ovenden D. 2002. A Field guide to the Reptiles and Amphibians of Britain and Europe. Colour reproduction by Colourscan. 288 s.

Booy O., Wade M., Roy H. 2015. Field Guide to Invasive Plants and Animals in Britain, Bloomsbury, 304 pp.

Obst F.J., Richter K., Jacob U. 1988. Atlas of reptiles and amphibians for the terrarium. Edition Leipzig. 830 s.

Speyboeck J., Beukema W., Bok B., Voort J.V. 2016. Field Guide to the Amphibians & Reptiles of Britain and Europe. Bloomsbury. 432 s.

Touré, T. A., A. R. Backlin, and R. N. Fisher. 2004. Eradication and Control of the African Clawed Frog on Irvine Ranch Land Reserve, Orange County, California 2003. U.S. Geological Survey final report. 31 pp

https://rybicky.net/atlasostatnich/drapatka_vodni

<https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompndium.59708> - i obr. 1 a obr. 4

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Xenopus_laevis_claws_indicated.png – obr. 3

https://www.u-tokyo.ac.jp/focus/en/press/p_20161118.html - obr. 5

Citace: Truhlárská P., Görner T., 2026. Drápatka vodní (*Xenopus laevis*), informační karta, AOPK ČR, Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijnihoseznamu>